

ANJUMAN | КОНФЕРЕНЦИЯ | CONFERENCE

СПЕКТРОСКОПИЯ -
МАТЕРИАЛНИ БИЛИШ УСУЛИ

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI VA XORIJIIY OLIIY TA'LIM MUASSASALARI PROF

TOSHKENT SHAHAR, AMIR
TEMIRKOTCHASI, PR. 1, 2-UY.

+998 97 420 88 81
+998 94 404 00 00

WWW.TADIDOT.UZ
WWW.CONFERENCES.UZ

YANVAR
№48

CONFERENCES | RESPUBLIKA KO'P TARMOQLI ILMIY KONFERENSIYA

YANGI O'ZBEKISTON: INNOVATSIYA, FAN VA TA'LIM

CONFERENCES.UZ

2023

DAVRIYLIGI:
2018-2023

ESSOR-O'QITUVCHILARI, YOSH CLIMLAR, DOKTORANTLAR, MAGISTRANTLAR VA IQTIDORLI TALABALAR

**ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН:
ИННОВАЦИЯ, ФАН
ВА ТАЪЛИМ
9-ҚИСМ**

**НОВЫЙ УЗБЕКИСТАН:
ИННОВАЦИИ, НАУКА
И ОБРАЗОВАНИЕ
ЧАСТЬ-9**

**NEW UZBEKISTAN:
INNOVATION, SCIENCE
AND EDUCATION
PART-9**

ТОШКЕНТ-2023

УУК 001 (062)
КБК 72я43

“Янги Ўзбекистон: Инновация, фан ва таълим” [Тошкент; 2023]

“Янги Ўзбекистон: Инновация, фан ва таълим” мавзусидаги республика 48-кўп тармоқли илмий масофавий онлайн конференция материаллари тўплами, 31 январь 2023 йил. - Тошкент: «Tadqiqot», 2023. - 46 б.

Ушбу Республика-илмий онлайн даврий анжуманлар «Харакатлар стратегиясидан – Тараққиёт стратегияси сари» тамойилига асосан ишлаб чиқилган еттита устувор йўналишдан иборат 2022 – 2026 йилларга мўлжалланган Янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегияси мувофик:– илмий изланиш ютуқларини амалиётга жорий этиш йўли билан фан соҳаларини ривожлантиришга бағишланган.

Ушбу Республика илмий анжуманлари таълим соҳасида меҳнат қилиб келаётган профессор - ўқитувчи ва талаба-ўқувчилар томонидан тайёрланган илмий тезислар киритилган бўлиб, унда таълим тизимида илгор замонавий ютуқлар, натижалар, муаммолар, ечимини кутаётган вазифалар ва илм-фан тараққиётининг истикболдаги режалари таҳтил қилинган конференцияси.

Масъул муҳаррир: Файзиев Шохруд Фармонович, ю.ф.д., доцент.

1. Ҳуқуқий тадқиқотлар йўналиши

Профессор в.б., ю.ф.н. Юсувалиева Рахима (Жахон иқтисодиёти ва дипломатия университети)

2. Фалсафа ва ҳаёт соҳасидаги қарашлар

Доцент Норматова Дилдора Эсоналиевна (Фаргона давлат университети)

3. Тарих саҳифаларидаги изланишлар

Исмаилов Ҳусанбой Маҳаммадқосим ўғли (Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Таълим сифатини назорат қилиш давлат инспекцияси)

4. Социология ва политологиянинг жамиятимизда тутган ўрни

Доцент Уринбоев Хошимжон Бунатович (Наманган муҳандислик-қурилиш институти)

5. Давлат бошқаруви

Доцент Шакирова Шохида Юсуповна «Тараққиёт стратегияси» маркази муҳаррири

6. Журналистика

Тошбоева Барнохон Одилжонова (Андижон давлат университети)

7. Филология фанларини ривожлантириш йўлидаги тадқиқотлар

Самигова Умида Хамидуллаевна (Тошкент вилоят халқ таълими ходимларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш ҳудудий маркази)

ИҚТИСОДИЁТДА ИННОВАЦИЯЛАРНИНГ ТУТГАН ЎРНИ

1. Sarimov Islomjon Ibraim o'g'li BUDJET TASHKILOTLARIDA SMETA TUZISH VA TASDIQLASH TARTIBINI TAKOMILLASHTIRISH	7
2. Alimova Saboxat Gazievna, Abduraxmanov Shaxriyor, Akramova Leyla TIBBIY SUGURTANI JORIY ETISHNING ASOSIY MUAMMO VA ECHIMLARI	10
3. Рашидов Рахматулло Аъложонович КИЧИК БИЗНЕСНИНГ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ ИННОВАЦИОН МОДЕЛЛАРИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ ХУСУСИЯТЛАРИ.....	13
4. Турсунов Жаҳонгир Пулатович ОСОБЕННОСТИ ПЕНСИОННЫХ РЕФОРМ В СТРАНАХ МИРА	16
5. Хамраев Элёрбек Эркинович КОНСОЛИДАЦИЯЛАШГАН МОЛИЯВИЙ ҲИСОБОТ ТУЗИШНИНГ ЎЗИГА ХОС ХУ- СУСИЯТЛАРИ.....	19
6. Мавлонов Нурбек Ихтиёр ўғли МОЛИЯВИЙ НАТИЖАЛАР ТЎҒРИСИДАГИ ҲИСОБОТНИ МҲХС ТАЛАБЛАРИ АСОСИДА ТАКОМИЛЛАШТИРИШ	21
7. Ҳайдарова Шахзода Авлвёровна БЮДЖЕТЛАРАРО ҲИСОБЛАШУВЛАР ҲИСОБИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ.....	24
8. Эрматов Азамат Ҳайитбоевич БЮДЖЕТ ТАШКИЛОТЛАРИДА ИЧКИ АУДИТ НАТИЖАЛАРИНИ РАСМИЙЛАШТИ- РИШ ТАРТИБИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ	26
9. Мухаммаджонов Муроджон Мўминжон ўғли “БЮДЖЕТ ТАШКИЛОТЛАРИДА МОЛИЯВИЙ НАЗОРАТ ВА ИЧКИ АУДИТ ХИЗМА- ТИ ФАОЛИЯТИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ”	29
10. Jumamuratov Doniyor Mansurbek o'g'li AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA XALQARO STANDARTLARNING QO‘LLANISHI	31
11. Маннапова Шахноза Элшодовна КИЧИК САНОАТ ЗОНАЛАРИДА ИНВЕСТИЦИОН ФАОЛЛИКНИ ОШИРИШНИНГ НАЗАРИЙ АСОСЛАРИ.....	33
12. Мухаммаджонов Муроджон Мўминжон ўғли “ХАЛҚАРО СТАНДАРТЛАР АСОСИДА ИЧКИ МОЛИЯВИЙ НАЗОРАТ ТИЗИМИНИ ТАШКИЛ ЭТИШНИНГ НАЗАРИЙ ЖИҲАТЛАРИ”	35
13. Хуррамов Фарход Холбоевич ЯНГИЛАНГАН СИЁСЙ ЖАМИЯТДА АДОЛАТ ВА ҚОНУН УСТУВОРЛИГИ	37
14. Tursinboyeva Guljakhon Inomjon kizi, Khamidova Dilafruz Kurbonali kizi CURRENT ECONOMIC PROBLEMS IN UZBEKISTAN AND THEIR SOLUTIONS.....	40
15. Mamatkulov Anvar Tashbayevich MOLIYAVIY HISOBOTLARNING XALQARO STANDARTLARIGA O‘TISH BOSQICHLARI.....	42
16. Mamatkulov Anvar Tashbayevich MOLIYAVIY HISOBOTNI MHXS ASOSIDA YURITISH USULLARI.....	44

TIBBIY SUGURTANI JORIY ETISHNING ASOSIY MUAMMO VA ECHIMLARI

Alimova Saboxat Gazienva,

Toshkent tibbiyot akademiyasi

Ijtimoiy fanlar kafedrası

dotsenti, iqtisodiyot fanlari nomzodi

+998998284330

saboxat.alimova@mail.ru

Abduraxmanov Shaxriyor,

Akramova Leyla

menejment yo‘nalishi talabalari

Annotatsiya: quyidagi maqolada O‘zbekistonda oxirgi yillarda tadbirkorlik asosida shakllangan sug‘urta bozori haqida ilmiy asosga ega bo‘ldan ma‘lumotlar yoritilgan.

Kalit so‘zlar: tibbiy xizmatlar, taraqqiyot, majburiy tibbiy sug‘urta, ixtiyoriy tibbiy sug‘urta, iqtisodiy-ijtimoiy.

Dunyoni hozirgi vaqtda qamrab olgan muammolar kun sayin ortib borayotgan davrda, Jahon sog‘liqni saqlash tashkilotining bergan ma‘lumotiga ko‘ra, dunyoning aholisini katta qismi eng kerakli tibbiy xizmatlar bilan to‘liq qamrab olinmagan. Ma‘lumotlarga ko‘ra 800 milliondan ortiq aholi bu degani dunyo aholisining 12 foizi daromadlarining kamida 10 foizini sog‘liqni saqlash xarajatlariga sarflashadi. Raqamli texnologiyalarni taraqqiyoti tibbiyotdagi og‘riqli masalalarni hal qilayotgan bo‘lsa-da, ko‘plab davlatlarda nochorlik va qashshoqlik aholi salomatligi darajasi ko‘tarilishiga yo‘l qo‘ymayapti. Natijada, ochlik va nosog‘lom yashash tarzi millionlab odamlar hayotini qiyinlashtirmoqda.

Buning eng optimal yechimlardan biri majburiy tibbiy sug‘urtani joriy etishdir. Bunda muhim jihatlardan shuni aytish kerakki xattoki moliyaviy baquvvat bo‘lmagan aholining barcha qatlami ham to‘liq tibbiy xizmat bilan qamrab olinishi ko‘zda tutilgan. Ammo sanoqli rivojlangan davlatlarga ushbu sug‘urta turini amaliyotga muvaffaqiyatli kiritgan. Chunki tizimni yo‘lga qo‘yish uchun tibbiyot butun mamlakat bo‘ylab bir xil darajada rivojlangan bo‘lishi talab etiladi, bundan tashqari bir qancha iqtisodiy-ijtimoiy omillar tibbiy sug‘urtani amaliyotga tanishtirishga xalaqit qiladi.

Tibbiy sug‘urta amaliy jihatdan aholi salomatligini kafolatlaydi, xattoki tibbiyotdagi eng og‘riqli masalalar (tibbiyot muassasalari moddiy-texnik bazasi, korrupsiya, byurokratizm, navbatda turish, kadrlar taqchilligi va boshqalar) ni ham ijobiy tomonga o‘zgartira oladi.

Tibbiy sug‘urta sohasida dunyo amaliyotida asosan ikki turdagi tibbiy sug‘urta: ixtiyoriy va majburiy tibbiy sug‘urta mavjud. So‘nggi yillarda tibbiy xizmat narxlarini qimmatlashib ketayotganligi hech kimga sir emas. Bunday holatda aholining zaif qatlamlarida yuqori malakali tibbiy xizmatlardan foydalanish uchun moddiy imkoniyat bo‘lmay qolishi albatta tabiiy hol. Majburiy tibbiy sug‘urtaning asosiy maqsadlaridan biri ham aynan mana shu muammoni bartaraf etgan holda, tibbiy xizmatlardan foydalanishda barchaga bir xil imkoniyat yaratib berishdir. Majburiy tibbiy sug‘urtani joriy etilishi aholiga ko‘rsatiladigan tibbiy xizmat sifatini oshishiga olib kelib, o‘z navbatida fuqarolarning malakali tibbiy xizmatdan foydalanish huquqini to‘laqonli amalga oshirish imkonini beradi. Tibbiy xizmatlardan foydalanuvchi iste‘molchilarga sodda qilib aytadigan bo‘lsak, fuqaro sog‘lig‘i yomonlashib qolgan hollarda tibbiy xizmatlar uchun birdaniga katta miqdordagi mablag‘ni to‘lay olmaslik xavfini oldini olish uchun majburiy tibbiy sug‘urtadan foydalaniladi.

Majburiy tibbiy sug‘urta joriy etilishi tibbiy xizmatlar narxining arzonlashishiga olib kelib, fuqarolarga bir xil narxda xohlagan tibbiyot muassasasida sifatli tibbiy xizmat olish imkonini beradi. Fuqarolarning tibbiy xizmat uchun to‘laydigan qo‘shimcha (yani kimnidur maqsadiga xizmat qiladigan) va oshirilgan pul miqdori kamayadi. O‘z navbatida, majburiy tibbiy sug‘urtada ishtirok etayotgan fuqarolar sog‘lom payti ham to‘lovlar (sug‘urta mukofoti) to‘lashlari mumkin bo‘ladi.

Albatta nazariy jihatdan majburiy tibbiy sug‘urtani joriy etilishi tibbiy xizmatlar ko‘rsatilishi arzonlashuviga olib kelishi sababli davlat budjetidan xarajatlar kamayadi, mazkur sohada yagona tizim yaratilishi oqibatida byurokratizm kamayib, davlat boshqaruvi osonlashadi. Bolalarning

sogʻligʻiga eʼtibor oshishi natijasida ular sogʻlom boʻlib oʻsishi taʼminlanadi va kelajakda kelib chiqishi mumkin boʻlgan ijtimoiy xarajatlar oldi olinadi. Tadbirkorlik asosida shakllangan sugʻurta bozorida kuchli raqobat tizimi vujudga keladi. Shuningdek, sugʻurta kompaniyalari oʻrtasida sugʻurta xizmatlarini takomillashtirish boʻyicha majburiyatlar yuzaga keladi. Misol uchun, mijoz 200 ming soʻm sugʻurta mukofotini toʻlaydigan boʻlsa, oʻrtacha hisobda unga 1 mln.soʻmlik tibbiy xizmat koʻrsatiladi va bu mablagʻ sugʻurta kompaniyasi tomonidan qoplab beriladi. Oʻz-oʻzidan sugʻurta kompaniyasi sarflagan ortiqcha summasini yana mijozlarni chaqirish orqali qoplab olishga harakat qiladi. Natijada, sugʻurta kompaniyalari oʻz foydasi uchun xizmat sifatini oshiradi. Shu kabi maʼlumotlarni oʻrganish maqsadida ijtimoiy tarmoqning FACEBOOK dasturida ijtimoiy soʻrovnoma oʻtkazildi. Oʻtkazishdan maqsad aholining tibbiy sugʻurta haqida qanday maʼlumotlarga ega ekanligi haqida, va joriy qilinsa nimalarga ega boʻlishlari mumkinligi haqida savolnoma tuzilgan.

Izlanish natijasi sifatida respondentlar soʻrovnomaga bergan javoblari quyidagicha natijani tashkil etdi:

1. Tibbiy sugʻurta shunday imkoniyatki, u nafaqat aholi salomatligini kafolatlaydi, balki tibbiyotdagi ogʻriqli masalalar (tibbiyot muassasalari moddiy-texnik bazasi, korrupsiya, byurokratizm, navbatda turish, kadrlar taqchilligi va boshqalar) ni ham ijobiy tomonga oʻzgartira oladi.

A.Togʻri- 81,8% B.Unday emas- 9,1% C.Balki- 9,1%

2. Majburiy tibbiy sugʻurtani amaliyotga kiritish mumkinmi?

A.ha- 22,7% B.Yoʻq chunki katta mablagʻ talab qiladi- 22,7%

C.Yoʻq negaki, hammani majburlab, sugʻurtalashni imkoni yoʻq- 54,5%

3.Tibbiy sugʻurta sohasida dunyo amaliyotida asosan ikki turdagi tibbiy sugʻurta: ixtiyoriy va majburiy tibbiy sugʻurta amal qiladi. Sizningcha qaysi sugʻurtani amaliyotga tadbiiq qilgan yaxshiroq ?

A.Majburiy sugʻurta- 33,3% B.Ixtiyoriy sugʻurta- 66,7%

4. Aholining zaif qatlamlarida yuqori malakali tibbiy xizmatlardan foydalanish uchun moddiy imkoniyat boʻlmay qolishi mumkin. Bunday holatlarni oldini olish uchun nima qilish kerak ?

A.Aholi majburiy tibbiy sugʻurtalangan boʻlishi kerak. Shundagina oldi olinadi.- 54,5%

B.Ixtiyoriy tibbiy sugʻurtalangan boʻlishi kerak- 36,4%

C. Davolanish uchun kredit olish kerak.- 9,1%

5. Misol uchun, mijoz 200 ming soʻm sugʻurta mukofotini toʻlaydigan boʻlsa, oʻrtacha hisobda unga 1 mln.soʻmlik tibbiy xizmat koʻrsatiladi va bu mablagʻ sugʻurta kompaniyasi tomonidan qoplab beriladi. Oʻz-oʻzidan sugʻurta kompaniyasi sarflagan ortiqcha summasini yana mijozlarni chaqirish orqali qoplab olishga harakat qiladi. Natijada, sugʻurta kompaniyalari oʻz foydasi uchun xizmat sifatini oshiradi. Siz bunga qanday qaraysiz ?

A. Tibbiy sugʻurta har ikkala tomon uchun ham manfaatli.- 68,2%

B. Sugʻurta kompaniyasi zarar koʻradi.- 18,2%

C. Sugʻurtalangan aholi zarar koʻradi.- 13,6%

6. Majburiy tibbiy sugʻurtani joriy etish natijasida, shifoxonalarning moddiy ahvoli yaxshilanadi. Natijada, xodimlarga yuqori maosh toʻlanadi. Oldingidek bemorlarning choʻntagiga «koʻz tikilmaydi» . Asosiy eʼtibor uning sogʻligʻini tiklashga qaratiladi. Ikkinchi ijobiy tarafi tibbiyot muassasalari oʻrtasida sogʻlom raqobat kuchayadi. Bunda ular koʻproq bemorlarga xizmat koʻrsatish uchun sifatni oshirishga harakat qilishadi: moddiy-texnik bazani yaxshilash, malakali kadrlarni jalb qilishga urinishadi.

A.Ha, albatta- 63,6% B. Balkim- 31,8% C.Yoʻq- 4,5%

7. Sugʻurta toʻloni toʻlovi Sugʻurtalovchi tomonidan tibbiy va boshqa xizmatlarni koʻrsatish uchun Sugʻurtalangan shaxsga tibbiy va boshqa xizmatlar koʻrsatgan assistans xizmatiga pul mablagʻlarini oʻtkazish yoʻli bilan (15 bank kuni davomida) amalga oshiriladi.

A. Ha bu vaqt yetarli- 77,3% B. Yoʻq . bu vaqt koʻp- 22,7%

8. Davlat tibbiy sugʻurtasi tizimiga xususiy tibbiyot tashkilotlarini ham jalb etish tibbiy xizmatlar bozorida raqobat muhitini rivojlantira oladimi?

A.Ha – 81,8% B.Yoʻq- 18,2%

9. Fransiyada sugʻurtalangan shaxslarning farzandlari va turmush oʻrtoqlari ham nafaqa olish huquqiga ega.Bu qanchalik toʻgʻri?

A. Toʻgʻri - 18,2% B. Toʻgʻri emas, negaki .... - 81,8%

10. Germaniya dunyodagi eng qadimgi milliy ijtimoiy tibbiy sug'urta tizimiga ega. Davlat tibbiy sug'urtasi bo'yicha to'lanadigan badallar shaxsning daromadidan kelib chiqsa, xususiy tibbiy sug'urta badallari shaxsning yoshi va sog'lig'ining holatidan kelib chiqqan holda amalga oshiriladi. Sizning fikringizcha bu...?

A. To'g'ri.....- 81,8% B.Noto'g'ri.....-18,2%

11.Majburiy tibbiy sug'urtani joriy etish....?

A.Tibbiy xizmat sifatini oshishiga olib kelib, fuqarolarning malakali tibbiy xizmatdan foydalanish huquqini to'laqonli amalga oshirishda yordam beradi. -70,3%

B.Tibbiy xizmat narxining qimmatlashuviga olib keladi.- 13%

C.Davlat budjetining xarajatlari ko'payishiga olib keladi.-16,7%

12.Majburiy tibbiy sug'urta joriy etilganda.....?

A. Byurokratizm kamayadi.- 54,5%

B. Davlat boshqaruvi qiyinlashadi.- 13,2%

C.Inflatsiyani keltirib chiqaradi. -32,3%

13. Majburiy tibbiy sug'urta joriy qilinsa : “Shifokor bemorning sog'ligiga qayg'uradi uning jo'ntagiga emas” iborasi qay darajada to'g'ri ?

A.Ha ,albatta.....-36,7% B.Yo'q.....- 26,8% C.Ta'sir qilmaydi- 36,5%

14. Majburiy tibbiy sug'urtaga keladigan bo'lsak, bunday sug'urta turi O'zbekistonda mavjud emas, biroq 2018-yil 9-noyabrda O'zbekiston Respublikasi Prezidenti tomonidan o'tkazilgan videoselektor yig'ilishida mamlakatimizda majburiy tibbiy sug'urta tizimini joriy etish zarurligi ta'kidlangan edi, shu sug'urta joriy qilinishi to'g'rimi ?

A.ha -58,7% B.yo'q....- 19,7% C.Buni iloji yo'q- 21,6%

15. 2021 yil 1 iyuldan 2022 yil yakunigacha bo'lgan muddatda Sirdaryo viloyatida davlat tibbiy sug'urtasi tizimini tajriba-sinov tariqasida qo'llanib kelinmoqda.Bu sug'urta xalq uchun manfaatli bo'layapti deb o'ylaysizmi ?

A.ha...- 48,6% B. yo'q-15,1% C. Hozircha yo'q-36,3%

16. Fuqarolarni tibbiy sug'urtalashning davlat tizimi, rivojlanayotgan davlatlar Ba'zan tibbiy xizmatlarning zaruriy sifatini ta'minlay olmaydi.Bu fikrga qo'shilasizmi ?

A. ha-68,7% B. Yo'q- 31,3%

17. Tibbiy sug'urta klassik sug'urta turlaridan farqli o'laroq, sug'urta to'lovi pulda emas, balki sug'urtalovchi tomonidan to'lanadigan tibbiy va boshqa xizmatlarning majmuasi shaklida amalga oshiriladi ?

A.ha- 70,8% B. yo'q- 29,2%

18. Sug'utalangan shaxsning xarajatlari davlat tibbiy sug'urta jamg'armasi tomonidan qoplab beriladimi?

A. ha- 69,7% B.yo'q. Sug'urta kompaniyalar yordamida qoplanadi.-30,3%

19. Hozirgi kunda tibbiy sug'urta Sirdaryo viloyatida amaliyotga tadbiiq qilib kelinmoqda, kelayotgan yilda Respublikaning barcha viloyatlariga tadbiiq qilish ko'zda tutilgan. Sizningcha bu samara beradimi ?

A.Ha – 70,9% B.Yo'q -29,1%

Bu so'rovnomada Facebook orqali amalga oshirildi, ilmiy izlanish natijasi sifatida aytishimiz kerakki, barcha respandentlar tibbiy sug'urtani joriy qilish zarurligini ta'kidlab o'tishgan. Ayni vaqtda respublikada tibbiy sug'urtaning ixtiyoriy turi mavjud. Bu sug'urta turi asosan yuridik shaxslar tarafidan ixtiyoriy tarzda xarid qilib kelinmoqda. O'zbekistonda ixtiyoriy tibbiy sug'urtani sanoqli tashkilotlar (Lukoil, Nestle-O'zbekiston va boshqalar) o'z xodimlariga ijtimoiy paket tarzida taqdim etishadi. Demak, aholining salomatligi va uning himoyasi barcha uchun muhim omil va insonni qadirlash va uni ulug'lash uchun mamlakatdagi olib borilayotgan tibbiy islohotlar o'z ijobiy samarasini tez orada beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar.

1. <https://m.kun.uz/uz/news/2019/05/24/tibbiy-sugurta-sogliq-kafolati-bololadimi>

2. <https://fayllar.org/mavzu-majburiy-tibbiy-sugurta-bajardi-mm-78-guruh-talabasi-muza.html>

3. <https://uzbekinvest.uz/uz/news/tibbij-sugurta-soglik--kafolati-buloladimi>

4. <https://docs.google.com/spreadsheets/d/18wotFWpz0VUV7f9shqTZhcJM3cYvwXD3OLVVCgzLSGw/edit>